34.7.C.21.

DE CHRISTI DOMINI CRVCIATIBVS

ORATIO

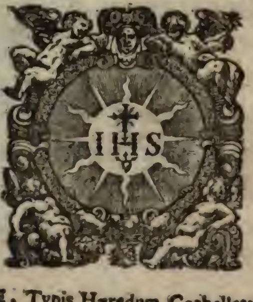
DIE PARASCEVES

IN SACELLO PONT. VATICANO

AD S. D. N.

INNOCENTIVM X.

Habita à Thoma Antonello è Soc. Ieſu.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ROMAE, Typis Hæredum Corbelletti. 1645.

Superiorum Permiſſu.

EMINENTISSIMO
PRINCIPI
IO. CAROLO
S. R. E.
CARDINALI
MEDICES.

THOMAS ANTONELLVS FEL.

Regium eſt, geminare beneficia, Princeps Eminentiſsime. Quam excepiſti orationem hanc meam Diuino ſuper Funere illacrymantem æquus auditor, libentibus etiam oculis leges. Amabat illa quidem

tenebras ſuas, ac, ne prodiret in Solem, Sol ipſe Deo moriente obductus vmbris admonebat. Egreditur tamen amicorum, qui meas nugas, quod amor ſolet, aliquid æſtimauere, propè conuicijs inuitata, ſed triſtis, tum ob argumentum ſæpiſſimè ab acerrimis verſatum ingenijs, in quo noui quidpiam excudere, difficillimum ſit, tum ob eruditum hoc delicatiſſimi faſtidij Sæculum, cui vel exquiſitiora non ſapiunt. Vnicum ſua in mœſtitudine ſolatium habet, quòd Tuam Purpuram veneratur, atque omnibus Hetruriæ Principibus, quorum in me promerita præclara ſunt, animi deuoti iampridem obſequiũ in Te vno iterùm ſiſtit, ac litat. Vale.

ORA-

ORATIO.

IN Cæleſtis Occaſu Regis, quando Sol, & ſydera offuſis Mundo tenebris expalleſcunt, modulatuſq. Orbium cõcentus abrumpitur, Te quoque B.P. Solem terræ nubilum in Purpura cum Syderibus tuis atratis plorare decet. Nimirum opportunior Diuino Funeri harmonia lacrymarum eſt. Seriem ego Parricidij longè immaniſſimi citrà eloquentiam indicabo; neque enim dolor fucum amat.

Ergo poſt Epulum Auguſtiſſimum ab Amore Conuiuij Principe inſtitutũ ea nocte, quæ mortalibus velut Aurora præluxit immortalitatis, itur in Getſemani Villam ad aucupium ne dicam, an ad venationem pœnarum? Neq. verò indagandæ fuere diutius. Pauor, mœſtitudo,

ex obiecta cruciatuum ſcena, plurimaq. mortis imagine conſternatio ſeſe obtulere. Excurrunt hàc, atque illàc intrà Orantis cor affectiones coniuratæ: fortitudo Heroica maior, noſtræq. genius imbeccillitatis vnà ſecū dimicant clandeſtino certamine: riget modò, modò effundi nō timidus exæſtuat ſanguis, tandemq. laxatis venarum obicibus apertum tamquam ad prælium erumpit. Itane uero? Amantiſſimus Pater, qui nuper Cæleſtium in menſa Charitum ad filiorum delicias lacteſcebat, mille nunc toto corpore exprómit vbera non lacte diſtenta, ſed ſanguine? Adeſte Generis Humani Parenteſne, an Parricidæ? & quam in Voluptatis Horto ambitioſius Diuinitatem exoptaſtis, in hoc Dolorum Viridario ad hæc Vbera ſugite. Vos etiam purpureis hiſce imbribus irrigatæ Pacis Arbores in Olearum Monte feliciter adoleſcite, venturis quoque ſæculis profuturæ, veſtris enim è truncis, vt omine cum bono præſagit animus, Oleam auellet ſuam Innocens Columba Vaticano olim in Colle regnatura. Sed interim ad pretioſam hanc tempeſtatem amoris deuolat è cælo Gabriel, additiſque calcaribus currenti ærumnarum in ſtadio, aliquod hinc Iuſtitiæ Vindici defert libamentum, vt quàm lautiſſimè paulò poſt morte ipſa noſtri Liberatoris epuletur. Tu quoq. fœdiſſime Deſertor, ſanguinem, quem precariò vendidiſti, audes delibare, cùm genis illis cruento ſudore aſperſis labra

per

per ſummam impudentiam admoues? Neque tamen exuis inhumanitatem, ſed oſculo ad beneuolentiã compoſito proditionis pluſquam barbaræ diluis aconita. In annulo cordium amantium nexu geſtatum à nonnullis venenum ſcio, tu fraudum architectus ingenioſior geſtas in oſculo, ac te ſcilicet magiſtro nocentiora oculis oſcula nouo crudelitatis machinamento faſcinare didicerunt. Verùm doloſa hæc faſcinatio è ſpeculo Diuini vultus redibit in Artificis viſcera mox plaudentibus Inferis diſrumpenda. Oſculo bellicum canitur: ſtatimq; lymphati Prædones cum facibus, & armis properauere. Quamquam nec facibus, nec armis eſt opus, vbi Charitatis in meridie tenendus eſt Agnus. Vinculis manu Furiarum intextis conſtringitur veluti ſicariorum anteſignanus Maieſtatis Deus, qui eo vocis tonitru, quo afflixit humi cohortem, diſſoluere innexam rerum vniuerſitatis compagem potuiſſet: per ſaxa, per vepres raptatur, cui aſtra cælo refixa certatim ſubſternerent ſe: vrgetur, proculcatur, atteritur nunc planè, ſi vnquam, Flos Campi. Vtinam phanaticæ belluæ attriti huiuſce Floris odore ſaperent, ac miteſcerent. Me miſerum: inſaniunt atrocius, debacchanturque in Vrbe, quàm in agro ſæuiore procella. Calumnijs apud Iniquitatem appetitur, conuicijs proſcinditur amariſſimis illis quidem, niſi victrix innocentia taciturnitate condiret, manu bis ferrea depalmatur à Milite: ad quem alapæ ſonitum

Pſal. 18.

Cant. 2.

con-

S. Ephr. de Paſſ. Domini.

contremuiſſe cælum, ac Seraphim ſubiti horrore facinoris alas colliſiſſe viſa ſunt. Quin tu quoque dexteram armas, ò Pater? Quin fulmen exeris, & in viliſſimum caput reſtitutæ ſolùm auris beneficio nobile intorques? Intorſiſſet, opinor; ſed, vt honoris inglorij leges expungeret, docere mortales voluit, alapis reponenda non eſſe vulnera, nec manus impreſſæ notas ſuperfuſo imprimentis cruore delendas. Iam verò quæ lacrymæ quantumuis diſertæ reliquas noctis eius nefaſtæ Tragædias perſequantur? Ementita Veritas, profana Sanctitas, delira Sapientia conclamatur. Diuinorum ſydera oculorum impuriſſimi tenebriones obnubunt; negotioſo Inſontis ludibrio traducunt vigilata ſceleribus otia, vellicant, iactant, quaſi pilam agunt; Vultum illum humanæ ſalutis Aram, eò quiſque beatior, quò crudelior, impactis ad impiam voluptatem colaphis tangunt, & in necem Seruatoris iurant. Saltem ipſi quoque Petrum æmularentur, qui, profuſo iam in lacrymas corde, Magiſtrum, in quem peierauit, adorat. Ità pernoctatum eſt. Diluxit aliquando tandem. Sed monſtroſa nox quid aliud pareret niſi monſtrum lucis, hoc eſt calamitoſiſſimum diem? Nempè qui Deum videret vltrò, citròque ſui ad Emporia ſanguinis commeantem, albo ſtultitiæ pallio à Rege purpura indigno, atque ob intemperantiam vecordi ludificatum, teterrimo poſthabitum Graſſatori, à Præſide, vt integritati patrocinetur,

tur,

tur, damnatum nouis miſericordiæ legibus ad fuſtuarium, & lanienam. Hìc enimuerò de corporis tenerrimi excidio horret animus recordari. Nudus, qui veſtit agri lilia, lilium ipſe pulcherrimum, deuincitur ad ferale ſaxum, ac prima tela ſpectantium ab oculis excipit verecundia vulnerata, quæ morum ocellus eſt. Virgatores exiliunt alacres, & tamquam vrbe capta venas diripiunt aurine dicam, an ſanguinis? Diſcindunt Regales humeros, brachia, pectuſque dilacerant, depopulantur viſcera, tantùm cor non expilant Ærarium vitæ. Ah parcite, atque iſto, qui veſtra etiam ad labra emicat, cruore molleſcite. Bis, memini, Ductor olim Iſraëliticus percuſſit petram gemino potius verbo, quàm verbere; quid vos millenos ictus, millena fulmina repetitis? Iam torrentes inundant. Neque corpus iſtud marmoreum, aut æneum eſt, niſi fortè ob conſtantiam animæ magnæ. Proſcidiſtis Virgineum agrum; iterari, tertiariuè non oportet; abundè iacta ſunt in eo ſemina felicitatis humanæ. Heu vota, heu preces irritas. Ferocia, vti cordè ad amandum caret, ſic aures non habet ad clèmentiam addiſcendam. Adhuc Lorarij valèntiſſimi laniato in corpore, quod vnica plaga totum eſt, vulnera ipſa diſcerperent; niſi Nobilis Miles; vt diuinitus oſtenſum legimus in Sanctorum Hiſtorijs; vincula, quibus ad Columnam alligabatur miſerabilis Victima, obiurgatis minaci ſupercilio barbaris Lanionibus,

Matt. 6. *Cant. 2.*

Num. 20. *Pſal. 77.*

Reuel. S. Birgittæ l. 1. c. 10.

gla-

gladio diſcidiſſet. Pro quo, vt equidem reor, gladio in præmium tàm opportuni beneficij à ſuo Ciue (illum quippè Romanum perhibent) lacerum in Deum collati Roma hæc tua, Pater Beatiſſime, Cæli Claues accepit. Quamquam à Corona etiam Spinea illuſtre hoc in Stellas Imperium fuiſſe propagatum exiſtimo; vt proptereà Iynceus ille Diuinitatis Inſpector Eccleſiam, cuius eſt Roma adoratum populis caput, Syderibus viderit coronatam. At ea ſydera quanti ſtetere! Aſperrimum ſentibus aculeatis dumetum Diuino Capiti inſertum eſt, ex quo cruenta nimiùm fœcunditate coronaria Sydera germinarunt. Quid? Eidem Auguſtæ Sacrorum ioculari etiam purpura chlamydem Sole contextam emit, arundine mortalis inconſtantiæ teſſera perenne ſceptrum, Cruce Lunam nullis defecturam temporibus Regali pro ſolio. Veſanis adeò clamoribus, prætentaque Cæſaris indignatione Actores truculentiſſimi formidoloſo ab Iudice in Autorem vitæ ſententiam necis extorquent. Libet exclamare: O decreta Sapientum, ò ſcita populorum. Te appello terrarum moderatrix Aſtræa: Viden', quàm verè Vates ille cecinerit, librandis rerum ponderibus falli Mortales? Romani Prætoris in trutina pretioſior Deo Tiberius eſt. Dicam amplius: Regi Regum, ne obeat integra nominis fama, plectendum additur par Latronum. Itaque ſuperato Caluariæ Monte

Apoc. c. 12.

Pſal. 61.

Gigas

Gigas amoris bellum indicturus Vmbrarũ Tyranno funeſtam in Arborem tollitur, clauiſque confixus vnà ſecum ipſe noſtræ fortunæ ſolertiſſimus faber corda hominum figit, perituris vt emortua cupiditatibus viuant Æternitati. Affuſus circùm ſpectaculo Samnionum grex illudit, exſibilat, alteram, ac tertiam agit in Crucem, cum hortatur, vti de Cruce deſcendat, onerat probris nunquàm exſaturandum; fel Draconum aceto rupium domitore dilutum ſitienti propinat: O auara nimis Imperatori ſuo flumina, fontes, nubila, cùm ipſe interim profuſiſſima liberalitate Adamo inibi ſepulto ſanguinem è vulneribus irrorat, vt iterum effloreſcat ad vitam; interfectoribus veniam, ne terra ſponte dehiſcens tàm dira capita abſorbeat, indumenta Militibus, opima videlicet ſpolia beatæ paupertatis, propugnatori Diuinitatis Latroni cælum, Diſcipulo Virginem Parentem, hoc eſt amores ſuos, toti Mundo Spiritum, ac ſeſe dilargitur, inclinato etiam capite, veluti ſupplex, vt quem naſcentem haud agnouit, ſaltem excipiat morientem. Et excepit ille quidem, vniuerſaque in vltionem armata Natura, frementium calculis elementorum, ipſo Aſtrorũ quaſi vocalibus tenebris annuente Senatu Parricidas damnauit. Longino ſolùm pepercit, quòd naufragis humanas inter procellas tutiſſimum aperuerit portum in eo Latere, ex quo, vt cum Proſpero loquar, Columba Eccleſia tanto ſanguine dotata proceſſit. Ego quo-

Deut. c.32.

Par.1. de Promiſſ. Prædic. Dei.

quoque fortunato Militi habeo gratias, quòd iterùm fecerit Deum ſua ſub haſta venalem. Nullum eſt, ſi quod tamen eſt, Dei pretium, niſi amor. Tu intereà, benigniſſime Domine, ſepulcrum tuum in lapide exciſum patieris, magnetem eſſe noſtri Amoris, vt vel iſtic rerum fluxarum immemor agat excubias, vel, ſi dederis, tecum occumbere, quod ma-
lim, tecum vnà tumuletur au-
rea poſtmodum æui me-
lioris immorta-
litate do-
nan-
dus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE